

מצע מפלגת הירוקים

מפלגה ירוקה בכנסת חיונית לכול אזרחי מדינת ישראל, בלי הבדל דת, גיל או מין. מפלגה ירוקה תעניק לאזרח מן השורה יכולת לשלוט ולהגן על חייו, להיות בעל כוח לעצב בעצמו את גורלו בקהילה בריאה. בקהילה זו תינתן לכל אדם ההזדמנות ליטול חלק פעיל מתוך שיתוף פעולה יצירתי, ולא מתוך הרס וניצול.

כדור הארץ סובל מבעיות אקולוגיות וחברתיות קשות. בעיות אלו לא פסחו על מדינת ישראל, הסובלת ממספר רב של מפגעים סביבתיים מסוכנים ונפיצים שנגרמו בשל שנים של הזנחה סביבתית וחברתית, והתמקדות יתרה בבעיות הביטחון. הירוקים לא מתעלמים מהעובדה כי פתרון בעיות אלו הוא משימה קשה, סבוכה ועדינה. עם זאת - על פי תפיסת הירוקים, הגיע הזמן שאזרחי מדינת ישראל ייקחו את חייהם בידיהם וייתנו יד להגנת המדינה מבפנים - אנחנו יושבים על חבית חומר נפץ שתפוצץ את כולנו - בלי הבדל דת, לאום או מין. חייבים להתחיל. התחלנו.

מפלגת הירוקים קמה בגלל זה. בשבילך. בשבילנו. בשביל הילדים שלנו.

כי מדינת ישראל היא עבורנו מקום מגורים לדורות, ולא מלון שנלך ממנו כאשר נגמור לנצל ולמכור אותו לחברים.

לירוקים יש מענה לכל תחום בחיי המדינה, אשר יובא בפירוט במצע זה. אין נושא שאין לו נגיעה לבריאותנו, לעתיד ילדינו ולסביבה בה נחיה, כולל נושאי שלום, בטחון, משק וכלכלה. הירוקים יפעלו למען העלאת נושאי איכות החיים והסביבה למקום החשוב ביותר בסדר העדיפויות של המדינה. על מנת להפוך את מדינת ישראל למדינה מובילה בנושא זה. זה יפה להיות בעלי צבא מפואר - אבל צבא המגן על ערימת זבל הוא צבא שאין לו על מה להגן.

השערים הבאים מגדירים את הדרך אותה מציעים הירוקים כשער כניסה אל עתיד בריא, יעיל, אקולוגי, איכותי וירוק.

תוכן עניינים:

4	שער הסביבה
5	מים
5	חופים
7	חיים לנחלים
7	קרקע ושטחים פתוחים
7	פינוי מחנות צה"ל ומתקנים בטחוניים במרכז הארץ
8	שימור הריאות הירוקות בשטחים חקלאיים מסורתיים
8	ים המלח
8	תכנון כל שטח תחת התפיסה האנושית - ירוקה
8	מינהל מקרקעי ישראל
9	מניעת נזקים מרכבי שטח
9	זיהום אויר
10	אנרגיה נקייה
10	פסולת
11	טיפול בבעית פסולת בניה
11	מיחזור
12	קומפוסט וביו-אנרגיה
12	זכויות בעלי-חיים
13	שער כלכלה ותשתית
14	משאבים
14	תכניות מתאר ארציות (תמ"א)
14	ניהול משאבים
14	אנרגית השמש - ייצור ביתי לטובת הכלל
14	מים - ניהול נכון
15	מוכנות לרעידות אדמה
15	המשאב האנושי (חינוך והכוונה מקצועית)
16	תחבורה
16	שיחזור המדינה ממונופולים וקרטלים
17	המזהם משלם
17	תיקצוב ומיסוי
17	מיסוי וביטוח רכב
18	מחקר ופיתוח
18	חקלאות ככלל וחקלאות אורגנית
18	תקשורת
19	תרבות ואמנות
19	מחשבים ואינטרנט
19	תיירות
20	שער למדיניות וממשל
20	פתרונות ברוח הסביבה
21	חקיקה ירוקה
21	חוקה
21	אכיפה ירוקה
22	בית דין לסביבה
22	שינוי מבני של רשויות

22	ממשל שקוף
23	חופש המידע - זכות הציבור לדעת
23	יישום אמנות בינלאומיות
23	שער לחינוך
23	ערכי החינוך הבסיסיים
24	חינוך לערכי טבע
24	חינוך לצריכה מושכלת
24	חינוך אקדמי וגבוה
24	מורשת ושימור מבנים
25	שער חברה וקהילה
25	מעורבות הציבור בניהול החברה
25	בריאאות
26	דמוגרפיה
26	קהילתיות
26	דת ומדינה
26	נשים
27	ילדים ונוער
27	אוכלוסיה בוגרת
27	מעוכבי-התפתחות
27	שוויון חברתי
28	נספח - עקרונות הפיתוח הבר-קיימא
28	עקרונות קהילתיים:
29	עקרונות אזוריים:
29	עקרונות יישום:

שער הסביבה

מהזנחה סביבתית רבת שנים ותחושה של ארעיות ("רק הגענו ארצה...") לתפישה עמוקה יותר, ארוכת-טווח, של סביבת חיינו ועתידנו.

תכנון בר-קיימא - תכנון שלוקח בחשבון עבר הווה ועתיד ואת המימד האנושי - חברתי

תכנון בר-קיימא הוא מושג מפתח בעולם המערבי, וקיומו מבטיח מדינות בעלות חוסן ארוך-טווח. בניגוד לתפישות הרווחות במדינות העולם השלישי, תכנון סביבתי מערבי מביא בחשבון את מכלול המרכיבים של הסביבה, בין אם מדובר בסביבה עירונית, תעשייתית, כפרית, תיירותית וכיו"ב. הירוקים יפעלו למען שינוי הליכי תכנון במדינה, במטרה להפוך אותם לברי-קיימא.

- משקל שווה למרכיבי הסביבה השונים - הירוקים יפעלו כפרקליטים של הסביבה והציבור ברשויות התכנון. וזאת בשל העובדה כי אין ייצוג הולם, שקוף וברור לדרישות המורכבות של סביבות ובני-אדם במערכות הכלכליות של התכנון. הירוקים ייצגו את הצורך באוויר, מים וקרקע נקיים, את העצים, את בעלי-החיים, את הנוף, המורשת התרבותית והאסתטיקה.

- פיתוח - הירוקים אינם נגד פיתוח, נהפוך הוא: חברה יזמית, חופשית ומשוחררת מביורוקרטיות מסורבלות הינה ערובה לרווחה חברתית ומעורבות קהילתית גבוהה. אך במקומות בהם הליכי התכנון כושלים תחת לחצי השוק (יזמים אגרסיביים, אינטרסנטים וכרישי נדל"ן, תביעות בטחוניות לא סבירות) יש להגן על הסביבה ועל תושביה מפני פגיעה. תכנון בר-קיימא מבטיח פיתוח אשר תועלתו רחבה, ארוכת-טווח ונקייה. הוא גם בטוח לציבור, ולא יגרור אחריו עלויות תיקון של נזקים, כשלים, מפגעים ותביעות משפטיות.

- רישוי פרויקטים - תסקירי השפעה על הסביבה יהיו חלק אינטגרלי ומרכזי בכל פרויקט בנייה או "השבחה", ואכיפת המלצות התסקירים תעוגן בחוק. אחרת - הפרוייקטים יתנו ביטוי לאינטרס היזמים למיניהם, ויביאו רק ניוון חברתי וכלכלי. תובטח עצמאותם המקצועית של עורכי התסקירים, על מנת שלא ינוצלו לרעה בידי היזמים. תובטח האפשרות לשלול פיתוח, במידה ותסקירים סביבתיים ימליצו חד-משמעית שלא לבצע ("חלופת האפס").

- הירוקים יפעלו לפי עקרונות פיתוח בר-קיימא (ראה פרוט בנספח).

שימור סביבה וטבע ומניעת בנייה על שטחים פתוחים על מנת לשמש ריאות ירוקות לשטח הבנוי ומניעת יצירת איי בטון על חוף הים הישראלי.

שימור הטבע בישראל חייב להתקיים במספר רמות. שמורות הטבע, הגנים הלאומיים, היערות ואתרי הנוף המוכרזים מוגנים בזכותם של הגופים הממשלתיים והציבוריים המופקדים על כך: רשות הטבע והגנים, החברה להגנת הטבע והקק"ל. חשיבותם של גופים אלו עצומה ופעילותם מבורכת. אך בכך אין די: למעלה מ-90% מאזרחי המדינה מתגוררים בגושים אורבניים צפופים ודחוסים של 200,000-2,000,000 נפש כל

אחד. התוצאה: מרבית אזרחי המדינה מרוחקים מאתרי הטבע ומאדמתם, ומסוגלים ליהנות ולהכיר אותם רק בימי חופשה קצובים, או אם זמנם וממונם בידם. נוסף לכך, במרכז הצפוף, אין כמעט שטחי טבע מוגנים העומדים לרשות הציבור והטבע, ורוב השטחים הקיימים תוכננו לפני עשרות שנים, כך שאינם מספקים את צרכי הציבור והטבע.

הירוקים יפעלו לשינוי המצב הקיים, לו יש השלכות מרחיקות לכת על היכרות הציבור עם הארץ והקשר של האדם לסביבה, כי "האדם הוא תבנית נוף מולדתו". המפלגה תיתן עדיפות להגנה על ריאות ירוקות, שתבטא בין היתר בתוספת תקציב לצורך הקמת פארקים עירוניים ורכישת קרקעות במרכז הארץ, שתאפשר הרחבה משמעותית של שמורות הטבע והגנים הלאומיים באזור. תינתן עדיפות להגנה על הסביבה החופית, ומניעת התפתחותו של רצף אורבני בין הגושים העירוניים, ע"י הקצאת שטחי חיץ לפארקים, שמורות טבע וגנים לאומיים.

תושבי הערים הסמוכות, וילדים בעיקר, יוכלו ליהנות משמורות אלו הנמצאות במרחק הליכה מבתם. כמו-כן - דמותם של חבלי-ארץ שלמים לא תימחק תחת הבנייה והפיתוח, כפי שמתרחש כיום בעיקר במישור החוף והרי ירושלים.

מים

היסכון, טיהור ותכנון נכון של מערכת צריכת והפקת המים

מים הם משאב יקר ערך, אשר נוהגים בו בבזבז מסוכן. מערכת הניהול והגבייה של המים מעודדת, למרבה הפלא, את צריכתם המוגברת (ע"ע סעיף המים בתחום הכלכלה והתכנון). הדבר גורם לנזק בלתי הפיך למאגרי המים הטבעיים של מדינת ישראל.

בדרך של צמצום יבולים חקלאיים בזבזניים, ייעול ההפצה, מיחזור מים והתפלתם ניתן לא רק לספק את צרכי תושבי המדינה וכלכלתה, אלא אף להקטין את שאיבתם. הקטנת השאיבה וייעול ההפצה יאפשרו בראש ובראשונה את שחרור נחלי הארץ, ה"כלואים" כיום בצינורות. כמו-כן תוקטן השאיבה מן הכנרת וממאגרי מי-התהום.

אסור לשכוח - ניצול מאגרי המים גורר פגיעה בלתי הפיכה במאגרי מי התהום התייבשותם והמלחתם; הוא גם כרוך באנרגיה יקרה ומזהמת של שאיבה, הולכה וניצול שטחים יקרים למתקנים. צמצום השימוש במים הוא מטרה ראשונה במעלה.

מטרה חשובה לא פחות הוא שימוש אלטרנטיבי במי שטפונות ומים ממוחזרים: העלאת רמת טיהור הקולחין והשבתם תאפשר חקלאות בקנה-מידה נרחב, המתבססת על גידולי שלחין עמידים. איגום מי שטפונות יקל על מצוקת המים, וימנע הרס וסחף. ניתן לעשות שימוש נרחב במים מליחים במגזר הביתי והתעשייתי, במקום במים מתוקים ויקרי-ערך. עוד על מים: ע"ע "מים" בשער כלכלה ותשתית.

חופים

שמירה והחזרת חופים פגועים וסגורים לטובת הציבור

הירוקים יפעלו לעגן את שמירת חופי הארץ במערכת חקיקה ברורה ונמרצת: הירוקים יפעלו לשינוי חוק החופים כך שהתחום האסור בבניה מן קו החוף יוגדל מ-100 ל-300 מטרים. כל חריגה עתידית וקיימת תטופל דרך המערכת המשפטית. החוף על ערכי הטבע והחי שבו ישמרו לדורות הבאים, ולא תותר כל בניית

מתקנים חופיים או ימים נוספים, תחנות-כוח, מרינות ונמלים מעבר לפיתוחם של מתקנים קיימים. הירוקים יפעלו גם לשדרוג החוק האוסר על תנועת כלי-רכב בחופים.

הירוקים יתנגדו להקמת איים מלאכותיים מול חופי ישראל, ויפעלו לסיכולה של כל תוכנית שכזו.

הירוקים יפעלו להפעלת תוכנית לאומית לטיפול ושיקום חופי ישראל - התוכנית תכלול הן התייחסות עקרונית והן התייחסות פרטנית. ליישום תוכנית זו יינתן תקציב ממשלתי אבל גם רשויות מקומיות יהיו שותפות במימונה.

התוכנית תכלול:

- בחינה של טכנולוגיות ושיטות לטיפול בחופים ומידת התאמתם לחופי ישראל, מן ההיבטים הכלכליים, ההנדסיים, והסביבתיים ותגבש המלצות בנושא.
- בחינת הצורך בקיומם של מתקנים ימיים שהוקמו להגנה על החוף כמו: שוברי גלים ומתקנים יבשתיים להגנה על החוף כמו קירות ים.
- הצורך במתקנים אלו ייבחן בראייה גלובלית, לאור הסבירות הגבוהה לעליית פני הים עקב תוצא החממה והשלכותיו.
- המלצות על מדיניות לגבי מבנים קבועים וארעיים בחוף כמו: טיילות, מסעדות, סוכות מציל ועוד.

יחידת חופים של משטרת ישראל תעסוק בשמירת איכות הסביבה והחוק.

הירוקים יפעלו למען הזרמת תקציבים לפינוי חופים קיימים ממתקנים ומבנים, חופים שיטופלו לצורך פינויים והשבתם לציבור יהיו:

חופי עכו: הסגורים על-ידי מפעלים ובית הספר לקציני ים, יפתחו בחלקם לציבור.

חופי מפרץ חיפה: הסגורים בידי מפעלים, אסורים לרחצה ואף לכניסה, יופקעו מן המפעלים, יפוננו מגדרות וזיהומים.

חופי חיפה הסגורים: חופים המוחזקים בניהול פרטי סגור, בתי-חולים, נמל או מפעלים.

חוף עתלית: על המבצר הצלבני המשמש כיום כבסיס, יופקע מידי צה"ל ויהפוך לגן-לאומי פתוח לציבור.

רידינג ד' - פתיחת בריכת ההשקטה של תחנת הכוח רידינג ד' ושימוש בה כמרינה מכיוון שזהו נמל גדול וקיים. כמו כן פתיחת טיילת שתעקוף את תחנת הכוח. אם זיהום האוויר מן התחנה לא יהפוך להיות זניח, תחנת הכוח עצמה תושבת וחליליה ישמשו למבני ציבור.

הדולפינריום בתל-אביב: יפורק המטרד, החוף יוחזר למצבו הטבעי.

נמל יפו: יעבור פיתוח לטובת הציבור, נמל הדייגים ישוקם ויטופל לטובת הדייגים ובחלקו הדרומי תיבנה כיכר ים והיא תהיה עיר הים לפעולות הימיות של גוש דן.

מדרון יפו: מדרון יפו, קילומטר של חוף מדרום לנמל יפו ועד לחוף גבעת עלייה נחמס מהציבור כשנשפכה עליו פסולת בניין במהלך שנות השבעים והשמונים של המאה ה-20. יש להשיב את החוף לציבור על ידי הוצאת הפסולת לאתרי פסולת מוסדרים (מחצבות ראש העין) שיקום החוף יצירת פארק חופי לטובת תושבי החלק הדרומי של תל אבי - יפו וחיבורו בטיילת לנמל יפו ועל ידי כך ליצור טיילת רצופה מחוף הצוק ועד לחוף ראשון לציון

אשקלון: ייעצר הרס חוף הים של אשקלון וכוחות השיטור והאכיפה יפעלו בנחישות למניעת גניבות חול ופגיעה בנוף של מישור החוף החולי.

חופים צהליים סגורים בדרום הארץ: ועדה משותפת לירוקים ולצה"ל תבדוק מספר חופים מראשל"צ ועד זיקים בדרום, ותאפשר פתיחת חלק מהם לציבור.

חופי אילת: יפוננו מתקנים, מסעדות ומבנים שנבנו עם השנים על החוף האילתי בידי פרטיים, בעליהם יפוצו.

נמל אילת: יצומצם, הנמל הצבאי יפורק, ויעבור לתוך הנמל הראשי. לא תותר חקלאות ימית במימי מפרץ אילת

חיים לנחלים

ניקוי והחייאת נחלי ארצנו

הירוקים ישיבו חיים לנחלים בישראל. פעולה זו תעוגן בחקיקה אשר תיקבע יעדים וזמני ביצוע עד לטיהור כללי של כל נחל, ושחרורו מן הצינורות.

הנחלים העיקריים אותם תשאף המפלגה לשקם: הירקון, הנעמן, הקישון, שורק, לכיש, אלכסנדר והירדן הדרומי.

השבת חיים לנחלים תתקיים בשיתוף עם הרשות הפלשתינאית, במימון משותף של המפעלים המזהמים (ע"ע "המזהם משלם"), הממשלה והרשויות המקומיות הסמוכות. הביוב יוזרם למפעלי טיהור אזוריים במקום אל הנחל, והזרימה הטבעית תתחדש. השבת הצומח הטבעי ובעלי-החיים יעשו בפיקוח הגורמים המומחים לכך. הנחלים המטוהרים ישולבו גם כריאות ירוקות ברצף המיושב והעירוני, כשמורות ביוספריות המשלבות טבע עם פעילות אנושית של נופש, ספורט ותיירות.

קרקע ושטחים פתוחים

לפחות שלישי משטחי הערים יהיו שטחים ירוקים

שטחים פתוחים חשובים לרווחת האזרחים כולם, מדובר בפארקים, שטחים חקלאיים, שטחים טבעיים ויערות. הירוקים יגדירו יעדים של שטחים פתוחים לכל רשות מקומית בישראל. יוגדרו יעדי מינימום התואמים סטנדרטים מקובלים בעולם, ויושם דגש לא רק על מכסת השטחים הפתוחים אלא גם על איכותם.

פינוי מחנות צה"ל ומתקנים בטחוניים במרכז הארץ

הירוקים תומכים בפינוי מחנות צה"ל ומתקנים ביטחוניים במרכז הארץ, אך אין לתכנן בנייה בהם לפני סקירה מדוקדקת של מצב הקרקעות המתפנות, נקיטת הצעדים הנדרשים לטיפול בזיהומי קרקע ומי תהום, רק לאחר שהמדינה תעשה זאת יתאפשר התחלת תהליך תכנון ויושם דגש על שיתוף הציבור. חלק ניכר מהשטחים שיפוננו יש לייעד לשימור ריאות ירוקות, בהתאם לחוות דעת מקצועית על מידת הזיהום של שטחים אלו, מצאי ערכי הטבע והנוף שבהם ומידת המחסור הציבורי בשטחים פתוחים במרחב. בעת הקמתם של מחנות חדשים, יש להימנע מפגיעה בשטחים פתוחים רגישים, ולבנות תשתיות מודרניות שיבטיחו מניעת זיהום סביבתי לאורך זמן.

שימור הריאות הירוקות בשטחים חקלאיים מסורתיים

בשטחים הלא-עירוניים יפעלו הירוקים לשימור הריאות הירוקות הארציות: אזורי החקלאות המסורתיים של השרון, שפלת יהודה, לכיש, עמק יזרעאל והגליל ישומרו.

הירוקים יפעלו לביטול התוכניות של הקמת ישובים כפריים חדשים בכל הארץ. הירוקים מאמינים שיש להתמקד בפיתוח מרקמים עירוניים.

הירוקים יפעלו למתן סבסוד לחקלאים. במיוחד לאלו המגדלים גידולים בעלי ערך נופי וערך לאומי. הירוקים יפעלו למתן סבסוד למגדלים של מוצרים חקלאיים אורגנים. הסבסוד יהיה כספי ולא יינתן כזכויות שימוש במים או בזכויות נדל"ן.

ים המלח

הירוקים יפעלו לצמצום ניצול מקורות המים של ים המלח, במטרה להקטין את תהליך התייבשותו. ים המלח יוכרז כאתר מורשת עולמית, בשיתוף עם ירדן והרשות הפלסטינית. הפתרון המועדף למניעת התייבשות הים, הוא שחרור מים מתוקים מהכינרת לירדן הדרומי (כולל החייאת הנהר המזוהם כיום), לאחר ייעול ניצול המים בישראל ובירדן. הירוקים מתנגדים להקמת "תעלת ימים" פתוחה, שתביא לשינוי בלתי הפיך בנופי הערבה ובעלת השפעות לא ברורות גם על שוניות האלמוגים בראש מפרץ אילת.

תכנון כל שטח תחת התפיסה האנושית-ירוקה

הירוקים ינחו את הרשויות המקומיות לתכנן שטחים פתוחים שאינם פארקים באופן ירוק יותר:

- חניונים: משולבים בנטיעת עצי-צל (אשר אינם גוזלים מקום, ומצלים על המכוניות), וערוגות, כדי להגדיל את כושר החלחול של המים ולהוסיף ירוק לעיר.
- מגרשים: שטחים ריקים בבעלות ציבורית ופרטית יותרו לנטיעה (מבלי לפגוע בזכויות מחזיקי הנכס) ונטיעתם תבצע על-ידי הרשות המקומית.
- מדרכות: הירוקים יפעלו להפיכת המדרכות למקום נעים יותר: פחות חניה של רכב, ויותר עצי-צל, ערוגות נטיעה וערוגות הצץ.
- אזורי תעסוקה: התפישה בארץ היא כי באזורי עסקים ותעשייה אין צורך בפיתוח סביבתי ירוק, הירוקים חושבים כי גם לרבבות פועלים ועובדים באזורים אלו זכאים לפארק, כיכר ירוקה ואזורים להולכי-רגל לצורך התרענות. שטחים פתוחים יוכשרו לכך באזורים בהם מצוקה זו קיימת.
- גאולת אדמות - הירוקים יקימו קרן ציבורית לצורך גאולת שטחים פתוחים בערים. הקרן תפעל כחברת מניות, אשר שמה לה כיעד לרכוש קרקעות וליעד אותן לשטחים פתוחים בעיר. הציבור יוזמן לרכוש מניה בקרן בסכומים שונים, ולהשתתף אישית בגאולת האדמות.

מינהל מקרקעי ישראל

המינהל כיום אינו מנהל כראוי את קרקעות המדינה, ופועל פעמים רבות כגוף יזמי שמטרתו היחידה היא למקסם את הרווחים קצרי-הטווח מבנייה על הקרקעות. הירוקים יפעלו לשינוי המנדט של מינהל מקרקעי ישראל, לגוף ניהולי שאינו עוסק ביוזמות תכנוניות על קרקעות המדינה.

מניעת נזקים מרכבי שטח

מפלגת הירוקים תפעל לשינוי חוקים ותקנות כך שהשימוש ברכבי שטח יהיה מוגבל ביותר. הן בשל הנזקים הנגרמים בגינם לשטחים הפתוחים ולטבע והן בשל מסוכנותם לשאר משתמשי הדרך.

המפלגה תפעל בשני מישורים, הן ע"י חקיקה למניעת נסיעה בטבע, והן ע"י הקטנת אפשרות השימוש בהם במרחב העירוני. נחוקק חוק שיחייב כלי רכב מנועיים לנוע אך ורק בשבילים מאושרים (דרכים, שבילי ג'יפ ייעודיים שאושרו לכך ודרכים חקלאיות). רכב שיתועד נוסע לא בדרכים אלו, בעליו יחויב בקנס כבד ותרשם הערת אזהרה ברישיון הרכב. רכב שיתועד שלוש פעמים יחולט לטובת המדינה בלי התחשבות בזכות בעליו. נהיגה ברכב שטח תדרוש מעבר השתלמות, בה יושם דגש על מניעת פגיעה בשטחים הפתוחים. בעליו של רכב שטח יחויב בהיטל שנתי שיועבר לקרן לשמירת הטבע ולטיפול בנזקים שנגרמו מרכבי שטח. תתאפשר הגשת תביעות נגד בעליהם של רכבי שטח ומבטחיהם על נזקים שנגרמו לשטחים פתוחים, בלי צורך להוכיח נזק ישיר. תתאפשר הגשת תביעות ייצוגיות נגד חברות ביטוח שמבטחות רכבי שטח על נזקים לשטחים הפתוחים. נפעל לשינוי חוק התעבורה כך שעיריות יוכלו לאסור על רכבי שטח לחנות ברחובות הערים. נפעל לשילוב של תמרור האוסר כניסת רכבי שטח, עיר שתרצה בכך תוכל לאסור כניסת רכבי שטח למרכז העיר.

זיהום אוויר

הורדת רמת זיהום האוויר שהוא מן החמורים בעולם!

זיהום האוויר בישראל חמור מזה שבעריה הגדולות והמזוהמות ביותר של ארה"ב, ישנן דרכים רבות להלחם בתופעה, העולה בחייהם של מאות בני-אדם מדי שנה ומאות מיליוני דולרים למערכת הבריאות והרווחה!

מקורו של זיהום האוויר בשנות ה-90 הוא בראש ובראשונה מכלי רכב פרטיים, משאיות, אוטובוסים ובעיקר רכב המונע בדיזל. תחבורה נקייה (ע"ע) והמונית תסייע רבות להקטנת זיהום האוויר.

המלחמה בזיהום האוויר ממקורות לא-תחבורתיים חשובה לא-פחות: עיקר המזהמים הם בתי-זיקוק, תחנות-כוח ומפעלים שונים.

בתי זיקוק לנפט: בתי הזיקוק חשובים למשק הישראלי, אך לא מן הנמנע כי הנזקים שהם גורמים (הן הישירים והן העקיפים) מקזזים את החשיבות הזו. לשם המשך קיומם של בתי-זיקוק בישראל יחייבו הירוקים את התעשייה הזו בלוח-זמנים ברור וחד-משמעי להקטנה הדרגתית בפליטת מזהמים, לפי מודלים שנוסו בהצלחה באירופה (ע"ע "המזהם משלם" ועוד).

תחנות-כוח: גם תחנות כוח חיוניות למשק, אך פעולתן כיום לא-מרוסנת: נבנות הרבה תחנות כוח מעל הדרוש, הן מזהמות וגוזלות שטח יקר. הפתרון יבוא בעזרת מעבר לאנרגיה ממקורות נקיים (ע"ע) ועמידה ביעדי פליטה מופחתים לפי תכנית ממשלתית.

מפעלים ותעשייה: בעיקר תעשיות פטרו-כימיות, מחצבים, כימיקלים וחומרי-בנין. ידרשו לעמוד בתקנים מחמירים המקובלים בשוק האירופי המשותף.

תחבורה נקייה - רכבות, רכבת קלה, אוטובוסים חשמליים, אופניים והולכי-רגל.

מתן תמריצים בלתי-מתפשרים לתחבורה אלטרנטיבית למכוניות: רכבות, רכבת קלה, אוטובוסים חשמליים, אופניים והולכי-רגל. כולם מתאימים לארצנו המישורית (ברובה) והחמה.

סגירת מזהמים: המשרד לאיכות הסביבה יכין יעד פליטת מזהמים לכל מפעל בארץ, אשר יוכן לפי קריטריונים כלכליים וסביבתיים של: מידת הזיהום, סכנותיו, יכולות כלכליות וכיו"ב. מפעל שלא יעמוד ביעד וימשיך לסכן את חיי הציבור ייסגר לאלתר.

ניטור: תחנות ניטור לזיהום אויר יופעלו בסמכות המשרד לאיכות הסביבה, אשר יתריע על חריגות מסוכנות, יאתר את מקורן ויאפשר קביעת מדיניות טיפול.

אנרגיה נקייה

אנרגיה נקייה מופקת ממשאבים קיימים ובלתי מתכלים, מקומיים ונקיים. הבולט בהם הוא השמש (ר' פרק על אנרגיה סולארית ב"כלכלה ותכנון"). חברת החשמל תחייב להשקעה במקורות אנרגיה אלטרנטיביים: אנרגיה סולארית, רוח וביו-אנרגיה.

פסולת

הפרדה בין סוגי פסולת, טיפול בפסולת רעילה, מיחזור, המזהם משלם, מס על אריזות ומוצרים אנטי סביבתיים

הטיפול בפסולת מוצקה הוזנח קשות על-ידי כל הממשלות בישראל. אין זה מספיק לסגור את מזבלת חירייה ולהעביר את הזבל רחוק יותר (על-ידי מאות משאיות שמזהמות ומסכנות את החיים בכבישים), יש לפעול לפי מדיניות משולבת של צמצום וטיפול בפסולת: הפרדת פסולת במקור: לרעילה, למיחזור, להטמנה או שריפה.

פסולת רעילה: הירוקים יפעלו למען חוק ארצי המחייב הפרדה של פסולת רעילה מן הפסולת הביתית, התעשייתית או החקלאית הקונבנציונלית. פסולת זו תאסף במרכזים עירוניים לפסולת רעילה ותשלח לאתר הטיפול בפסולת ברמת-חובב. עבירה על החוק, והשלכת פסולת רעילה למכלים רגילים תגרור קנסות בשם פגיעה בבריאות הציבור ובמי-התהום. הפריטים המסוכנים יוגדרו בברור ויכללו: סוללות רגילות מכל סוג, מצברים, ציוד סלולרי, פסולת המכילה כספית ומתכות רעילות אחרות.

פסולת למיחזור: (ע"ע מיחזור) בשאיפה ליעד של 40% מיחזור פסולת מוצקה תוך 5 שנים. מיחזור הפסולת יבוא לידי ביטוי בהפיכתה לאנרגיה, התכתה לחומר גלם, גריסתה לקומפוסט, או ייצור מוצרים ממנה.

הטמנה או שריפה: הירוקים יקימו ועדת מומחים קבועה במשרד לאיכות הסביבה שתבדוק יישום הפתרונות לטיפול בפסולת. המלצתנו: מתקן משולב לטיפול בפסולת יוקם באורון שבנגב, ויכלול מטמנה ומשרפה, המקושרות ברכבת עם כל הארץ. הובלת הפסולת לאורון תעשה ברכבות.

עיקרון "המזהם משלם" (ע"ע) בנושאי פסולת: אריזות של מוצרים למיניהם יחויבו במס אריזות, מה שימריץ יצרנים לצמצם באריזות או לאספן חזרה. כנ"ל לגבי בקבוקי משקה (ע"ע חקיקה - חוק הפקדון"). מס האריזות יגלם את מכסה את עלויות הטיפול בפסולת הנגרמת מאריזות אלו: פינוי, הטמנה או שריפה, אבדן מקום, תחזוקת מטמנות וכיו"ב.

עידוד שימוש במוצרים מתכלים/ממוחזרים: כל אריזה או מוצר יהיו פטורים ממס האריזות.

טיפול בבעיית פסולת בניה

מפלגת הירוקים תפעל לשינוי מהפכני בתקנות לטיפול בפסולת בניה. כך שבמקום שהאחריות לטיפול בפסולת הבניה תוטל על ההורס, הבונה או המשפץ. גורמים אלו ישלמו מראש לרשות המקומית את עלות פינוי הפסולת והרשות תהיה אחראית להצבת המכולות ולפינויים לאתרים מורשים ולמחזור. הרעיון דומה לשיטה בה רשויות מפנות פסולת ביתית, האזרח קונה את שירות פינוי וטיפול בפסולת הביתית מן הרשות ולא אחראי לכך בעצמו. מפלגת הירוקים מאמינה שרק ע"י חיוב הרשויות לבצע את פינוי פסולת הבניה יהיה אפשר לצמצם מאוד את התופעה של השלכת פסולת בניה פיראטית.

הפיכת פסולת בניה ממטרד למשאב, הירוקים יפעלו למיחזור פסולת הבניה, הן לצורך חיסכון בניצול משאבים טבעיים, כמו חול וחצץ, והן ייתור הצורך באתרי פסולת בזבזניים בשטח. פסולת בניה ממוחזרת יכולה לשמש להפקת חצץ וחול, לשמש כחומר מילוי, ותחליף לאבן טבעית. הירוקים יפעלו לחיוב כל הגופים הציבוריים, כמו מע"ץ, משרד הביטחון, רשויות מקומיות וכו' להשתמש בחומרי בניה ממוחזרים בכל הזדמנות שתימצא מתאימה.

מיחזור

הירוקים יעלו את המיחזור על סדר היום הציבורי בישראל. לצורך העניין נדרשת הכנסת להתערב בויסות תנאי שוק בכדי ליצור תמריץ למחזור.

אין מדובר בסיבסודים חסרי-בסיס והתערבות פטרונית, שהוכחה ככישלון. הירוקים יעזרו בפתרונות שנמצאו באירופה לאחר שנים רבות של מאמץ ממשלתי לקדם מיחזור: התערבות עקיפה, מווסתת, מוגבלת בזמן ובמקום, בשילוב מערכת החינוך. הפרדת אשפה במקור לפסולת 'רטובה' ו'יבשה' בבתי התושבים, במוסדות ציבור ובצבא כבסיס לכל פעילות מיחזור יעילה.

בראש ובראשונה יעברו כל משרדי הממשלה לשימוש מועדף במוצרים ממוחזרים: נייר, קרטון, פלסטיק, סוללות, ריהוט וראשי-דיו (טונרים) למדפסות ופקסים. אחריהם יעשו כן הרשויות המקומיות, חברות ממשלתיות, מערכת החינוך והמשק הפרטי.

בדרך זו יזכו התעשיות הממחזרות הקיימות (לכל המוצרים לעיל) לעידוד, מה שיגדיל את כושר-היצור שלהן, ימשוך השקעות ומתחרים ויוזיל את סל המוצרים הממוחזרים בשוק.

כדוגמא, יפעלו הירוקים להרחבת חוק הפיקדון על בקבוקי משקה כך שיכלול את כל הגדלים הקיימים בשוק.

התמיכה הממשלתית תתבטא רק בהשקעות בציוד עבור התעשייה: מכונה למיחזור נייר, מכונות לעיבוד גזם ופסולת אורגנית עבור הרשויות המקומיות, וכיו"ב. השקעות אלו יקלו על הממחזרים ויגדילו את מגוון המוצרים הממוחזרים. בהמשך תועדף גם תוצרת ממוחזרת בתחומים נוספים כגון: דשנים, עץ, טקסטיל, מתכות ועוד.

קומפוסט וביו-אנרגיה

הירוקים יקדמו את נושא המחזור של פסולת אורגנית, אותה ניתן להפריד בקלות לצורך כך בהקפים נרחבים (בעיקר בתעשיית המזון, בישובים קטנים ובמגזר החקלאי).

ברשויות המקומיות יפעלו מכונים לקומפוסטציה (יצור דשן מפסולת אורגנית) שהיא נקייה, ובריאה יותר מן הדשן הכימי. המפעילים יבחרו במכרז, ותוצרתם תימכר לחקלאים ולגינות פרטיות.

כמו-כן יפעלו הירוקים לעידוד תעשיות להפקת אנרגיה מפסולת אורגנית (ביו-אנרגיה), כמקובל בברזיל, ארה"ב ומדינות אחרות בעולם. ביו-אנרגיה היא נקייה ובריאה לציבור.

זכויות בעלי-חיים

הירוקים מכירים בזכותם של בעלי-החיים לקיום נאות, כזכות מהותית העומדת בפני עצמה, ולא בשל תועלתם (או אי-תועלתם) לאדם (INTRINSIC VALUE). תפקידנו כבני-אנוש, בעל-החיים הדומיננטי ביותר בכדור-הארץ, לעשות ככל יכולתנו כדי להגן על שאר הברואים, ולעשות למען רווחתם ככל הניתן.

הירוקים לא מתעלמים מכך שבעלי-חיים רבים מהווים חומר גלם לשימוש האדם מקדמת דנא. עם זאת - משק החי המסורתי אפשר לחיות המשק חיים נאותים והגשמת המהות הקיומית, בדמות מרעה טבעי, תנועה חופשית, חיברות ומרחב. משק החי המודרני הפך את בעל-החי לחומר גלם, בדרך אשר מונעת ממנו זכויות קיומיות בסיסיות ועוברת על איסור התנ"כי והמוסרי הקדום של "צער בעלי-חיים".

תנאים מחרידים הם נחלתן של חיות משק כגון פרות, תרנגולות, אווזים ועוד. צורת גידול זו של בעלי-חיים מחייבת שימוש מוגבר באנטיביוטיקה וחיסונים, אשר עוברים אחרי כן לאדם ומרעילים אותו.

בנוסף, משקי החי המתועשים גורמים נזק כבד מאוד לסביבה. שפכי רפתות הם מקור לזיהום מי שתייה בישראל.

הירוקים יפעלו בנחרצות למיגור שיטות גידול הכרוכות באכזריות בלתי סבירה כדוגמת פיטום אווזים וברווזים וגידול עגלי חלב.

הירוקים יפעלו להקמת ועדה מומחים בלתי-תלויה שתורכב מאנשי סביבה, חקלאות, כלכלה ואתיקה, אשר תיבחן דרכים לשיפור תנאי אחזקתן של חיות-משק, תוך התחשבות בצרכי השוק ויכולת החקלאי. הירוקים משוכנעים כי בעבודה משותפת ניתן להקל על סבלן של חיות משק, ואף לשפר בדרך זו את איכות תוצרתן.

דברים אלו יפים גם לגבי חיות מחמד וחיות בר - הירוקים יעמדו על המשמר בכל הנוגע לאכיפת חוקים המגינים על חיות אלו מפני התעללות או צייד בלתי-חוקי.

הירוקים יפעלו גם להשבת חיות-בר לאזורים בהן נכחדו, וכן לשמירה על זנים בסכנת הכחדה. בתי-גידול בסכנה יהפכו לשמורות-טבע ואף יסגרו זמנית לכניסת אדם לצורך התאוששות והתחדשות של אוכלוסיות נכחדות.

עקרונות פעולה של הירוקים בנוגע להגנה על בעלי-חיים:

1. נפעל להקמת ועדה בראשות המשרד לאיכות הסביבה שתבדוק חלופות לניסויים בבעלי חיים ותגבש קווים מנחים לביצוע חלופות אלו.
2. נפעל לסגירתן של חוות גידול חיות למטרות ניסוי.
3. נתמוך בחקיקת חוק לעיקור וסירוס חתולי רחוב בתור הפתרון לצמצום אוכלוסייתם ונתנגד להרעלות המוניות של חיות רחוב.
4. נפעל לתפעול נאות של מכלאות לבעלי-חיים.
5. נתנגד להעברת חיות ממכלאות למוסדות מחקר.
6. נתנגד לכל שימוש בחיות לצורכי מסחר (בקרסום, מופעים וכו'), חינוך (נתיחות במוסדות חינוך), עבודה (נשיאת משאות ועגלות), לכידת בעלי חיים או כל ניצול אחר.
7. ניזום חקיקה ונתבע אכיפה לשיפור תנאי החיים בחנויות לממכר חיות.
8. נפעל לאכיפה ולענישה נגד אחזקת וצייד חיות-בר שלא כחוק.
9. ניזום תכניות חינוך לכיבוד צורכיהן של חיות ונתבע אכיפה כנגד פגיעה בהן - בבתים, בחצרות ובטבע.
10. נפעל לשיפור תנאי ההובלה של בעלי חיים בתוך ישראל ולמניעת יבוא בעלי חיים ממרחקים למטרות שחיטה על מנת למנוע את הסבל הכרוך בתהליך ההובלה.

שער כלכלה ותשתית

ממשק שחי מהיום להיום, למבט אחראי קדימה

איכות החיים במדינה הינה פועל יוצא של כוחות המשק והכלכלה, המכתיבים את הפעילות האנושית בכל תחומי החיים. התכנון הכלכלי בישראל לוקה בקוצר-רואי ורשלנות. הוא לא משלב את היכולת הטבעית והאנושית של המדינה, עם צרכים ארוכי-טווח ומגמות כלכליות מתקדמות במערב.

את תוצאת התכנון לטווח קרוב (או אי-תכנון) אנו חווים שעה שעה - שכונות המגורים שלנו צמודות לאזורי תעשייה, מזבלות ושאר מפגעים, כבישים רבים הפכו אותנו לתלויים ברכב פרטי ועבדים של פקקי-תנועה, אין לנו מספיק שטחים פתוחים ופארקים, החקלאות שלנו בזבזנית והתעשייה מזהמת.

תכניות המתאר הארציות (תמ"א) לוקות בחסר וסובלות משינויים תכופים, חריגות והפרות. הנפגע העיקרי הנו האזרח: לא בריאותו ורווחתו לנגד עיני המתכנן, אלא רווחת הקבלנים וה"מקורבים" למיניהם.

הירוקים יפעלו לכך שתכנון המשק והכלכלה יצעדו יד ביד עם תכנון קפדני סביבתי ארוך-טווח, אשר רווחת האזרח בראש מעייניו, כמו במדינות המתוקנות. ההשקפה הכלכלית של הירוקים דנה בפיתוח ותכנון בר-קיימא.

משאבים

פיתוחה של ישראל יעשה בהתאם ליכולת ולפוטנציאל הקיים בה, כיחידה גיאוגרפית על מאפייניה הטבעיים המיוחדים. פיתוח בר-קיימא ימנע פיתוח כפוי על-סמך אינטרסים קלוקלים, המהווה עומס יתר על משאבי המדינה ודורש סבסוד מוגזם ממקורות כספיים חיצוניים וממיסוי. משאביה של ישראל הם ההון הבסיסי שלה. לדוגמא: תכנון משק האנרגיה חייב לכוון עצמו לאנרגיה מתחדשת נקייה (ע"ע "אנרגית השמש"), ופחות לחומרי-גלם מיובאים כמו דלק ופחם. עלינו עליה לצמצם ככל האפשר צריכה של דלקים וחומרי גלם מזהמים המדלדלים את יתרות המטבע שלנו. כנ"ל לגבי מתכות, עץ מיובא, ועוד.

תכניות מתאר ארציות (תמ"א)

הירוקים מתחייבים לייצג את האזרח והסביבה ברשויות התכנון (ע"ע "תכנון בר-קיימא") למול דרישות בעלי-הון וקבוצות לחץ צרות. התמ"א תשמר אחוז מסוים ומוגדר מכל השטחים במדינה כשטחים פתוחים המיועדים לפיתוח עתידי, שמורות טבע, שמורות ביוספריות, חקלאות ותיירות (ע"ע "שמירת טבע", "תכנון בר-קיימא")

ניהול משאבים

הירוקים ישקיעו בפיתוח משאבים קיימים במדינה, ויעשו זאת באופן מושכל. להלן תחומים אשר בהם ישקיעו הירוקים מחקר, פיתוח והכוונה של המשק:

אנרגית השמש - ייצור ביתי לטובת הכלל

ממנה יש לנו בשפע רב, אך אין אנו מנצלים זאת. הפקת חשמל סולארי ממקורות השמש דורשת השקעה בתשתיות מתאימות, אשר מחזירות את השקעתן תוך פרק-זמן ומנפקות חשמל נקי. הירוקים יחייבו את חברת החשמל (וחברות אנרגיה עתידיות) בהכונת 10% מתקציב הפעילות השנתי שלהן לפיתוח מקורות סולאריים ואלטרנטיביים אחרים.

ניתן לקלוט אנרגיית שמש בקולטנים הביתיים ולהחזיר חשמל לחברת החשמל - הצרכן יזוכה מהחשמל שהוא מחזיר למערכת.

מים - ניהול נכון

המים הם משאב דל ההולך ומצטמצם. הירוקים קוראים לשימוש מושכל במים. בעיית המים היא בראש ובראשונה בעיה של תכנון לקוי המאפשר בזבזנות מיותרת.

במגזר החקלאי: הפסקת סבסוד המים לענפים המבזבזים מים מתוקים, מעבר לענפים עמידים ליובש, או עמידים למים מליחים ומושבים (ממוחזרים).

במגזר העירוני: שכונות חדשות יחויבו בתשתית כפולה, שתאפשר הולכת מים מליחים בכל הברזים מלבד ברזים בודדים למים מתוקים לשתיה, (כנהוג ביישובים בערבה) כך נחסוך במים מתוקים המובלים במחיר רב מן הכינרת ומדלדלים אותה, ונשתמש במים מליחים לצרכים שאינם שתייה ובישול.

תעודד החלפה מקיפה של צנרת ישנה, המהווה מקור לדליפות מים. ייקבע לוח זמנים מדורג להחלפת כלל הצנרת לצנרת מודרנית.

חיבור למערכת ביוב תהיה חובה. עד היום, ישנם יישובים ושכונות בארץ שאינם מחוברים למערכת הביוב, ותורמים לזיהום מי התהום. הירוקים יפעלו להשלמת חיבור כל היישובים בארץ למערכת ביוב, בדגש על פתרונות ביוב אזוריים. תינתן עדיפות לטיפול בביוב באזורים רגישים לזיהום מי התהום.

תמחור: המים כיום מסובסדים לחקלאות מחד, ומאיך מהווים מנוף לרווחים קלים לרשויות מקומיות, המשלשות את המחיר ללקוח הביתי. כל מבנה הגבייה של מחירי המים מעודד שימוש מוגבר בהם, בניגוד גמור למתבקש עקב מצבו הקשה של משאב טבע זה. הירוקים יפעלו לביטול סבסודים ורווחים מופרזים של המולכים, בכדי לכפוף את המים לתנאי השוק האמיתיים שלהם. תנאים אלו יכתיבו חיסכון ושימוש מושכל.

מוכנות לרעידות אדמה

ישראל נמצאת באזור סיכון גבוה לרעידות אדמה, עקב סמיכותה לשבר הסורי-אפריקאי, בו מתרחשות רעידות אדמה חמורות כל 90 שנה בקירוב, וקיום שברים משניים באזורים שונים בארץ, ובפרט באזור מפרץ חיפה המאוכלס בצפיפות ועשיר במתקני תשתית ומפעלים מסוכנים.

הירוקים יפעלו לעידוד פינוי-בינוי של מתחמים עירוניים שאינם עומדים בתקני הבטיחות לרעשי אדמה, והרחקת בנייה עתידית מקווי שבר גיאולוגיים, זאת על מנת לצמצם את הנזקים הצפויים (בנפש וברכוש) כתוצאה מרעידות אדמה בעתיד.

המשאב האנושי (חינוך והכוונה מקצועית)

רבות נכתב על המשאב האנושי של מדינת ישראל. אך הפערים החברתיים הגדלים רק מעידים כי ניצולו לוקה בחסר רב. השכלה גבוהה הפכה נחלתם של בעלי-יכולת, וזאת עקב העלויות הגבוהות של לימודים וקיום הירוקים יפעלו לקדם סטודנטים מכל שכבות הציבור על-ידי הפחתה משמעותית בשכר הלימוד, הלוואות ארוכות-טווח לסטודנטים וניהול מאגר מלגות עדכני וזמין אשר ישרת כל סטודנט.

הכוונה מקצועית של חסרי-תעסוקה ומקצוע תזכה לעדיפות תקציבית עליונה, כאשר הדגש ינתן למקצועות טכנולוגיים, יצרניים ולשירותים נדרשים. מערכת ההכוונה המקצועית תהיה גמישה ותנוהל על-ידי ועדה משותפת למעסיקים, עובדים ואנשי-אקדמיה, במטרה לענות על צרכי המשק בזמן-אמת ולא לספק פתרונות לא-רלבנטיים באיחור.

הירוקים יפעלו להכרת הציבור הישראלי בעובדה אשר נלמדה במערב אירופה כבר בשנות ה-80: מערכת תחבורה הנשענת בעיקר על רכב פרטי סופה שתקרוס, ולא יעזרו לה עשרות המחלפים, הרחבות הנתיבים, אלפי הרמזורים, החניונים ומשטרות התנועה!

מלבד הקריסה הפיזית (יותר מדי כלי-רכב על מעט מדי שטח, פקקים וצפיפות) גורמת התחבורה הפרטית גם לזיהום אויר מהקשים בעולם המערבי, עם תמותה של מאות בני-אדם מדי שנה בעטיו, וכן לתמותתם של מאות נוספים ופציעת רבבות בתאונות דרכים מחרידות.

חוסר הצדק החברתי זועק לשמיים: רק מבוססים ובעלי-רכב נהנים מגישות לשירותים חיוניים, השכלה, תעסוקה ובילוי. אוכלוסיות חלשות נאלצות להסתפק נאלצות להסתפק בתחבורה ציבורית מסורבלת, או מנועות ממנה לחלוטין. נפגעים עיקריים הינם נשים, ילדים ונוער, חיילים, מעוטי-הכנסה, ערבים, פועלים זרים וחרדים.

תחבורה

תחבורה - ציבורית נקייה לטובת כולם - הפסקת סלילת כבישים מיותרים שרומסים את הארץ ולא משפרים את התנועה. סבסוד נסיעה באוטובוסים לא מזהמים וברכבות העירונית ובינעירונית. מתן תמריצי מס לחברות שלא מעניקות רכב צמוד לעובדיהם, ו/או מעודדת נסיעה משותפת למקום העבודה.

הירוקים ישימו את כל כובד משקלם בתחום התיכנוני על תחבורה המונית משולבת. תכנית התחבורה של הירוקים כוללת פתיחת השוק למכרזים על הקמת רשת רכבות ורכבות קלות, אליהם יוכלו לגשת תאגידים משולבים של מפעילים מקומיים עם משקיעים ושותפים אסטרטגיים (בדומה לשוק התקשורת). הממשלה תסייע בחקיקה בכדי לשחרר קרקעות להקמת תשתית מסילות ברזל מודרנית. הקווים המתוכננים:

1. רכבת לבאר-שבע ואילת - הארכת קו המסילה הקיים מאורון (בנגב) עד אילת, ומיסוד הקו הדרומי של מדינת ישראל, עם מסעף לכיוון אשקלון וערי הנגב הצפוני, וכן שלוחה עתידית לשדה-התעופה בנבטים.
2. רכבת לגליל המזרחי - בתוואי דומה לזה של רכבת העמק ההיסטורית: מחיפה, דרך עפולה, בית-שאן, טבריה, ראש פינה וחצור עד לקרית-שמונה (והיבור עתידי ללבנון וסוריה).
3. רכבת החוף הדרומי - קו נוסעים מהיר ויעיל מתל-אביב לאשקלון, דרך אשדוד, עם המשך לרצועת עזה ומצרים.
4. רכבת פרברים מטרופולינית לגוש-דן - תחבר את תל-אביב עם חולון, בת-ים, ראשל"צ ורחובות בדרום, וכן עם כפר-סבא, פתח-תקווה והרצליה בצפון.
5. רכבות מטרופוליניות בבאר-שבע, חיפה והקריות וירושלים - ישרתו את המרחב האורבני של ערים אלו עם מרכזן.

תכנון הכבישים בישראל מתבסס על תוכניות בנות עשרות שנים, שתוכננו ללא התייחסות לנושאים סביבתיים, וללא בדיקה תחבורתית כוללת של עומסי התנועה הקיימים והצפויים, ושל השפעות סלילת כבישים חדשים על הביקוש לרכב פרטי. לפיכך, תופסק העדפה של תחבורה פרטית, יופסק תכנון וסלילת כבישים חדשים. במקום זאת יש לפעול להשלמת תוכנית חדשה ומעודכנת, הנותנת עדיפות לתחבורה ציבורית ושבילי אופניים. תוואי כבישים קיימים ייבחן מחדש, ובמידת האפשר תיבחן האפשרות להעברתם לתת-הקרקע ושיקום השטח. כמו כן, יוקמו מעברים המאפשרים תנועת הולכי רגל וחיות בר משני צידי הכבישים..

שיחרור המדינה ממונופולים וקרטלים

הירוקים בעד משק חופשי ממונופולים, מעצורים ביורוקרטיים וקרטלים למיניהם, ויתמכו בתכניות הפרטה שתועלתן למשק תהיה בריאה ותיצור תחרות הוגנת ויעילה לדוגמא: החברות העתידיות העתידות להתחרות בייצור חשמל יחויבו להשתמש ברשתות ההולכה הקיימות של חברת-החשמל, ולא לחפור ולהרוס שטחים

נוספים לשם כך. דוגמא לכפל תשתיות מסוג זה קיים כיום אצל החברות הסלולריות (ריבוי מגדלי אנטנה) והתשתית (תקשורת, טלוויזיה בכבלים וחשמל). חברות אלו ידרשו לאיחוד תשתיות וכן למתן פיצוי סביבתי הולם לכל נזק לסביבה.

עם זאת, יש למנוע את ההרס שגורמת ההפרטה לסביבה עקב הגידול בפעילות תשתית וצריכה ויש למנוע הפרטה שבאה לקחת מידי הציבור נכסים שהם שלו. שיקול היעילות לא יעמוד מעל השיקול הציבורי.

המזהם משלם

העיקרון המנחה מדינות מתקדמות לצורך הפחתת זיהומים: הפיכת הזיהום לסחורה בעלת ערך-נקוב, על-ידי קביעת מכסות זיהום מותרות ועלויותיהן, אשר יוטלו על המפעל המזהם. כאשר יופיע סעיף חדש ברשימת ההוצאות של החברות המזהמות: והוא עלות המס על זיהום הסביבה, ייווצר תמריץ אמיתי לצמצומו של סעיף זה.

קביעת מכסות זיהום תעשה על-ידי המשרד לאיכות הסביבה בשיתוף עם משרד המסחר והתעשייה. לכל מפעל מזהם תיקבע תקופת יעד במהלכה יופחתו מכסות הזיהום המותרות לו, או שתייקרו. יתאפשר גם סחר מסוים במכסות זיהום, במטרה לאפשר גם לציבור לרכוש מכסות ובכך לנטרל אותן.

תיקצוב ומיסוי

הירוקים קוראים לרפורמה בתקציב המדינה: ביטול פטורים והענקות סקטוריאליות מהד, ומאידיך - צמצום נטל המס על המעמד הבינוני. כספי המס יקבעו בחוקה, כאשר כל מס יופנה לשיפור התחום מנו נגבה: מס-הכנסה (להבטחת המשק ופיתוח מקומות עבודה חדשים) ביטוח לאומי (לפנסיה והבטחת הכנסה) מס-רכב (לתחבורה ציבורית ותשתית) מס ערך מוסף (לשיפור שירותים לאזרח), מסים על סיגריות ומוצרי מותרות (למערכת הבריאות) ארנונה (לשירותים מוניציפליים) וכיו"ב.

מטרתם של הירוקים לצמצם את השתתפות המדינה בתקצוב מערכות אשר עדיף כי יפעלו באופן עצמאי בחינוך, ברווחה, בניהול משאבים, בשירותים, בחקלאות ובבנקאות. נטל המס הכולל על אזרח בעל הכנסה ממוצעת (ישיר+עקיף) אל לו לעלות על 30% מהכנסתו.

מיסוי וביטוח רכב

כדי לצמצם את השימוש ברכב פרטי יש לגבות מס-גודש ומסים על דלק במקום מס-אחיד על רכב כנהוג היום. המס הנהוג כיום מעודד שימוש יתר ברכב הפרטי ובכך מעודד זיהום. הירוקים יפעלו לצמצום מספרם של רכבי השטח בישראל ע"י הפעלת מס מיוחד לרכבים אלו.

הכנסות מסי הרכב יופנו לסבסוד תחבורה ציבורית נקייה.

הירוקים יפעלו לתיקון של תעריפי הביטוח של כלי רכב, כך שתעריפים אלו יבטאו את הנזק שכלי הרכב גורם לשאר משתמשי הדרך במקרה תאונה. נפעל שתעריפי רכב דו-גלגלי יירדו ותעריפים לרכבים כבדים כמו משאיות, אוטובוסים ורכבי שטח יעלה.

מחקר ופיתוח

הירוקים יעודדו קיומם של מחקר ופיתוח עצמאיים ומשגשגים. עתידו של המחקר בישראל תלוי בקהילה תוססת של מדענים אנשי אקדמיה בכל הרמות ובכל תחום, וכן בקשר חי ומתמיד עם המשק, תעשיית ההיי-טק, מערכת החינוך והחממות הטכנולוגיות. כמו-כן - העמקת הקשר עם מדינות העולם, ובעיקר עם שכנותינו, תתרום לחיזוקה של ישראל כקהילה מדעית מצליחה.

ישראל, כמדינה על סף המדבר, והנמצאת בסכנת מדבור כללית כתוצאה מאפקט החממה, זקוקה למחקר וידע על ההשלכות הצפויות כתוצאה מהשינויים האקלימיים בעולם. לפיכך, יתמכו הירוקים במחקר ופיתוח בדגש על הידרולוגיה, מטאורולוגיה, ניצול מקורות אנרגיה חילופיים ואיכות הסביבה, כולל סיוע ממשלתי לעוסקים בתחומים אלו, ומתן מלגות עידוד לסטודנטים חדשים בתחומים אלו.

חקלאות ככלל וחקלאות אורגנית

הירוקים יפעלו לזירוז מגמות מבורכות בחקלאות הישראלית, אשר מטרתן חקלאות נקייה יותר והסכנונית במים. בין המגמות הללו ניתן למנות: השקיה בקולחין מטוהרים, גידולים עמידים למליחות, השקיה בטפטוף וחקלאות אורגנית.

הירוקים מאמינים כי פניה של החקלאות לעולם נקי יותר, ודרישות שוקי היצוא העיקריים של ישראל באירופה ובמזרח הרחוק יעידו על כך. יש להיערך לכך מבעוד מועד בשיתוף עם החקלאים. היעד: מעבר של אזורי חקלאיים שלמים לטכניקות אורגניות יותר, עם פחות ריסוסים והדברות בקוטלי מזיקים וקוטלי עשבים למיניהם (שהוכחו כמסרטנים ומסוכנים לאדם). משימה זו תוטל על משרד החקלאות, הקק"ל והארגונים החקלאיים, ותביא להגדלה ניכרת ושיפור ביצור האורגני בארץ. כמעבר לחקלאות אורגנית, יושם דגש על אזורי הצמודים ליישובים ולמקורות מים, ובכך יפחת הזיהום המידי עקב חומרי הדברה, לו חשוף כיום הציבור הרחב.

חקלאות ברת-קיימא גורסת גם כי גידולים חייבים להתאים לסביבתם, ולהשתלב בה. הירוקים יפעלו למען גידולים מקומיים ולא זרעים זוללי-מים, למען משקים חקלאיים מעורבים ולא חוות ענק של גידול יחיד (Monoculture). למען חקלאות קהילתית כפרית, ולא תעשייה חקלאית מנוכרת הנשענת על עובדים זרים.

הירוקים יקציבו גם שטחים פנויים בשולי הערים לגינות פרטיות שיושכרו לתושבי-הערים, כנהוג באירופה. בגינות אלו יגודלו ירקות ותבלינים לתצרוכת עצמית, והם יחזקו את הקשר של אנשי העיר לקרקע ולסביבה.

תקשורת

הירוקים מאמינים בתקשורת חופשית ובלתי-תלויה, כבסיס לחברה דמוקרטית.

עיתונות: חופש העיתונות ישמר, תימנע השתלטות מונופוליסטית של גופים יחידים על כל מערכות העיתונות.

טלביזיה: יש להמשיך את פתיחת השוק לטלביזיה לווינית ובכבלים, ובמקביל לסלק מנוף הערים את אנטנות הטלביזיה המכערות את הגגות

טלפוניה: המשך התחרות בתחום מבורכת, אך על חברות הטלפוניה לאחד תשתיות (קווים עיליים, אנטנות סולריות) במטרה לצמצם פגיעה בסביבה.

תרבות ואמנות

הירוקים רואים בתרבות ואמנות, מלבד ישות חברתית בפני עצמה, ענף כלכלי וענף יצוא חשוב למדינת ישראל, הנושא את שמה הטוב של המדינה ומבטא את רוחה. האמנות והתרבות צריכים להיות זמינים וידועים לכל אזרחי המדינה.

אמנות פלסטית: הירוקים יפעלו לקידום האומנויות הפלסטיות וחזוקת הזיקה של הציבור אליהם. מושבות של אמנים חדשות (נוסח צפת ועין-הוד) יהיו חלק מן המתחמים אורבניים אותם מתכננים הירוקים בערים היסטוריות דוגמת באר-שבע, עכו, רמלה וירושלים.

קולנוע: יש לעודד יצירה מקורית דרך הקרנות הקיימות לעידוד הסרט הישראלי, ולראות בקולנוע מוצר יצוא תרבותי וכלכלי.

תיאטרון ומחול: התיאטראות ימשיכו לפעול באורח עצמאי, הירוקים יעודדו פתיחת תיאטראות קהילתיים נוספים, וכן השתתפות ישראלית בפסטיבלים בינלאומיים למחול ותיאטרון.

מוזיאונים: מוסדות האומנות חייבים להיפתח אל הציבור, וזאת על-ידי כניסה חופשית והשתלבות במערכות החינוך הקהילתיות.

ספריות: הירוקים יעודדו קיומן ושגשוגן של ספריות בישראל, והתאמתן לצרכי הציבור במאה ה-21.

מחשבים ואינטרנט

הירוקים רואים בתקשורת המחשבים והאינטרנט נדבך חשוב בכלכלה ובחברה העתידית, וכן אמצעי לחסוך בנייר ובמשאבים מתכלים. הירוקים יתמכו בפתיחת שוק החומרה, התוכנה והאינטרנט ליתר-תחרות במטרה להוזיל עלויות ולקרב פלחים נרחבים יותר באוכלוסייה לשימוש במחשבים.

הירוקים יעודדו מתן לגיטימציה לתקשורת מחשבים, דוקומנטציה ממוחשבת ושאר פעילויות דומות החוסכות בניירת בתחום העסקים, המנהל, הדואר, ורשויות הגביה.

קוד פתוח: הירוקים יפעלו לחוקק חוקים שיחייבו את הרשויות בישראל להסב חלק ניכר ממערכותיהם הממוחשבות לעבודה על מערכות הפעלה ותוכנות מבוססת על קוד פתוח. בכל מכרז מחשוב ייבדק אם קיימות מערכות מבוססת קוד פתוח ואם קיימות כאלו המכרז יהיה על הטמעתם במערכת. עידוד קוד ותוכן פתוח: הירוקים תפעל להקמת קרן ממשלתית שתתרום למיזמים של קוד ותוכן פתוח והן לתרגום של קוד ותוכן פתוח לעבודה עם השפה העברית.

תיירות

התעשייה הנקייה של העתיד - שימור נכסי הטבע והתרבות כמנוף לרווח

תיירות הוא הענף הכלכלי המרכזי של המאה הבאה, וכבר כיום מחזור הכספים בו בצמרת הענפים בעולם עם טריליוני דולר כל שנה. הנהגות העיקריות מכך הן לא מדינות שהשחיתו את חופיהן במלונות ענק עתירי עבודה זולה, ולא מדינות מזוהמות עם פקקי-תנועה ומפעלים מזהמים. קולטות התיירות העשירות מכל הן מדינות שהשכילו לשלב פיתוח תיירותי בר-קיימא עם שימור המורשת הטבעית וההיסטורית שלהן.

המודל של הירוקים לפיתוח תיירותי הוא יוון, שוויץ, צרפת וספרד: מדינות צפופות, עשירות בטבע ובמורשת תרבותית, אשר מקיימות מרקם עדין ומרתק של אטרקציות תיירותיות המושכות מיליוני מבקרים כל שנה.

תיירים וצליינים שיגיעו לישראל, יתיירו בה ויעשירו את קופתה יחפשו ארץ בעלת נשמה, ארץ היסטורית משומרת ונקייה, ולא מפלצת של בטון. הם יגיעו בגלל הנצרות, היהדות והאיסלאם, בגלל הנוף הימ-תיכוני, בגלל המדבר, הכנרת, ים-המלח והחופים. הירוקים יפעלו לפיתוח זהיר במיוחד, פיתוח עדין וחי של כל האתרים הללו, ולא רמיסתם ביד גסה.

שיתוף הציבור הרחב בתחום התיירות יגיע דרך עידוד המלונאות הזעירה, המסעדות הביתיות, שירותי התיירים המקומיים וטיפוח אטרקציות ומורשת. כל אלו יעניקו איכות חיים ורוחה לתושבי אזורי התיירות, ולא יעשירו רק את כסי מנהלי רשתות הענק. תיירות ישראלית אותנטית, תפתח גם את שמירת הארץ, תיירות הפנים וקשרי העם לאדמתו.

- בעוד שהירוקים תומכים במלונאות הזעירה, יש להסדיר את תופעת ה"צימרים" בראייה כוללת, למניעת הרס שטחים פתוחים עקב פיתוח מואץ של יישובים תיירותיים בצפון הארץ.
- ייעשה מאמץ לאזן את הלחץ התיירותי באזורים שונים בארץ, למניעת תופעות של עומס יתר המתרחשות כבר כיום בעיקר בצפון הארץ ובאילת, ע"י פיתוח מוקדי תיירות חדשים וקביעת מכסות תיירות סבירות לכל אזור.
- ייעשה מאמץ לשיווק משותף של תיירות בישראל, בתחומי הרשות הפלסטינית ובירדן

שער למדיניות וממשל

מדרך של "כבוי שריפות" מקומי, להתלטות אמיצות ברוח הזמן

פתרונות ברוח הסביבה

שלום סביבתי תוך שיתוף פעולה בין כל מדינות האזור

הירוקים תומכים בתהליך השלום אשר יביא להפסקת הסכסוך הישראלי-ערבי. לתהליך זה יתרמו הירוקים פתרונות ברוח הסביבה. שכן שלום לא ישרור ללא ניהול משותף של הסביבה. שיתוף פעולה ותיאום עמדות יביא להפגת מתחים, יצור אינטרס הדדי ויקדם את נושא התיירות והצליינות, העתיד להיות הענף הכלכלי המוביל של המאה הבאה במזרח התיכון ובעולם בכלל. הירוקים יפעלו למזעור הנזק לסביבה, לטבע ולאוכלוסייה הנגרם בגין הקמתם של חסימות או גדרות שנוצרו למטרות ביטחון.

לישראל הסכם שלום "חם" עם ירדן הנשען, בין השאר, על חלוקת משאב המים. הסכם זה הוא דוגמא לקיומו של אינטרס סביבתי הדדי איתן. היחסים עם הרשות הפלשתינאית, לאחר ליבון הנושאים הביטחוניים, יתרכזו ברובם בנושא ניהול המשאבים האזורי.

לירוקים יש תכנית מפורטת במטרה לשמור על האינטרסים של הסביבה, שהם הערובה לקיום יחסים תקינים בינינו. ללא הסכמים מפורטים על שאיבת-המים מן האקוויפר, טיפול בביוב, פסולת וחומרים רעילים, לא יתקיים שלום בר-קיימא.

יעשה מאמץ להקמת שמורות טבע חוצות-גבולות, ע"י שיתוף פעולה עם המדינות השכנות, בדומה לשמורות טבע הקיימות באזורים אחרים בעולם.

עם מצרים יש לחזק את קשרי השלום בדרך של תיירות ושימור סביבתי של סיני, וכן ברכישת גז טבעי מן המצרים, שהוא מקור אנרגיה נקי בהרבה מדלק ופחם. הסכם שלום עתידי עם לבנון יכון גם הוא על בסיס שיתוף פעולה כלכלי-תיירותי-סביבתי, ועם סוריה - על שמירת הגולן.

חיבור תשתיות החשמל של ישראל והמדינות השכנות, על מנת לנצל עודפי כושר ייצור ולאזן עומסים, ובכך יקטן הצורך בהקמתן של תחנות כוח נוספות, מחד, ומאידך יגדל האינטרס של שני הצדדים בשמירה על הסכמי שלום קיימים ועתידיים.

חקיקה ירוקה

הירוקים יקדמו חקיקה בנושאים ירוקים במטרה לעגן את הנושא הירוק בחוקים ברורים, כוללים וחד-משמעיים. חוקים לדוגמא אשר הירוקים יזמו או יזרזו את אישורם או ירחיבו: חוק צמצום הפסולת והמיחזור, חוק האריוזות (ע"ע פסולת), הרחבת חוק הפיקדון, חוק איסור ניסויים בבעלי חיים, חוק שמירת העצים, חוק שימור שטחים פתוחים, חוק הגנת הפארקים, חוק הגנת חופי הים, חוק אוויר נקי - זיהום אוויר, חוק המחייב רשות לטהר מי ביוב ולהשתמש בהם, אכיפת חוק ייצור אנרגיה נקיה, שינוי החלטת ממשלה בנוגע לכבישי אגרה, תקנות לשימוש דו כיווני באנרגיה סולארית ועוד.

חוקה

חוקה - הירוקים יפעלו למען חוקה לישראל. רק חוקה תבטיח שיוויון אמיתי בפני החוק לכל האזרחים, ואת רווחה הציונית והדמוקרטית של המדינה.

הירוקים יפעלו לשילוב חוקי יסוד סביבתיים בחוקת המדינה, ותיקון חוק יסוד חופש העיסוק כך שלא ינוצל לרעה ע"י עוסקים מזהמים להמשך הזיהום הסביבתי.

אכיפה ירוקה

הירוקים יפעלו לאכיפה חד-משמעית של החוקים הרבים הקיימים כיום בנושא, וכן את החוקים הנוספים שאנו נחוקק.

הירוקים יפעלו להקמת מנגנון אכיפה גדול מקביל למשטרה, ע"י איחוד כל אגפי האכיפה מן המשרדים השונים: משרד הפנים, משרד התשתיות, משרד הבריאות, המשרד לאיכות הסביבה, מינהל מקרקעי ישראל, וקק"ל. תוך שמירה על תחום ההתמחות של כל גורם.

המנגנון יהיה תחת פיקוד אחד, וייתן שירותי אכיפה למשרדים השונים, בנושא בנייה בלתי חוקית ופגיעות שונות במרחב הציבורי, בטבע ובסביבה.

משרד המשפטים יקים אגף בפרקליטות המדינה שיהיה אחראי לפן המשפטי של מנגנון אכיפה זה.

בית דין לסביבה

הירוקים יפעלו להקמת בתי דין לנושאי פגיעה בסביבה בכל בתי משפט השלום בישראל. בכל בית משפט ימונו הרכבי שופטים ושופטים, שיעסקו אך ורק בעבירות הקשורות לנושאי סביבה. במידה ויווצר קושי לוגיסטי בבתי המשפט לארח את בתי הדין לענייני סביבה הם יפעלו במשמרת שנייה. יגדרו מספר עבירות שבהם בתי הדין לסביבה יחויבו לפסוק בתיקים בהליך של שיפוט מהיר. יושם דגש על הנזק הכלכלי הנגרם לציבור כתוצאה מעבירות סביבתיות, ויעודכנו העונשים והקנסות הקבועים בחוק על עבירות סביבתיות, על מנת לשקף את הנזק האמור.

שינוי מבני של רשויות

הירוקים יפעלו להאחדת שרותים ומבנים מוניציפליים בישראל, הסובלת ממספר עצום ומוגזם של רשויות מוניציפליות זעירות וזוללות תקציב. בראש ובראשונה יאוחדו שרותי בריאות, חינוך, כיבוי, פינוי פסולת, ביוב, תחבורה, ספורט ומשטרה. בשלב שני תבדוק ועדת הפנים של הכנסת האחדה של רשויות מוניציפליות כגון: איחוד הקריות במפרץ חיפה, איחוד ערי גוש-דן, איחוד של רשויות אזוריות. כל זה במטרה לשפר השרות לאזרח, לחסוך בעלויות ולא לפגוע באופיים של הישובים!

- על מנת לשמור על אופיים של הישובים גם לאחר איחוד רשויות, יתמכו הירוקים בהקמת "רבעים עירוניים" השומרים על עצמאות מוניציפאלית מוגבלת בדומה להכרזת נווה מונסון כרובע עירוני ביהוד.

ממשל שקוף

הירוקים מאמינים בתהליכי שלטון שקופים וברורים. בעיקר בנושאים קרדינליים כגון תכנון ובנייה, חינוך ושאר שירותים חיוניים. הטעיות הציבור בנושאים כגון "כביש חוצה-ישראל" ושאר פרויקטים מיותרים לא יישנו! כל השקעה ציבורית בסדר גודל כזה חייבת להיחשף במלואה לפני הציבור, ולא על-ידי בעלי האינטרס בה.

הירוקים קוראים גם לשקיפות ותקינות בניהול של חברות ציבוריות, רשויות מקומיות וממשלתיות, בנקים ושל שוק-ההון. ועדות של אזרחים ישותפו באופן עקבי במועצות הניהול והפיקוח של גופים אלו במטרה לשפוך אור רב יותר על פעילותם. הירוקים יפעלו לחקיקה שיחייב וועדות תכנון מקומיות ומחוזיות לפרסם ברשת האינטרנט מידע על תוכניות. כל מודעה שמתפרסמת היום בעיתונים לפי חוק התכנון והבניה תפורסם בנוסף באתר האינטרנט של הרשות המקומית ובאתר האינטרנט של משרד הפנים. הגופים הציבוריים יחויבו לפרסם את סדר יומם ופרוטוקולי החלטותיהם, ותינתן האפשרות לציבור להביע את דעתו על החלטות העומדות לסדר היום בגופים הציבוריים.

חופש המידע - זכות הציבור לדעת

הירוקים יפעלו לזירוז אישורו של "חוק המידע" המאפשר לכל אזרח לדרוש ולקבל תוך פרק זמן סביר כל פריט מידע בנוגע לפעילותו של גוף ממשלתי וציבורי שהוא, למעט מידע המסכן את בטחון המדינה. חוק זה יחייב את הגופים הציבוריים לתקן, לייצל ולשפר תהליכים, ויאפשר שקיפות של פעילותם הממומנת מכספי האזרח. זכות הציבור לדעת היא בבסיס האידיאולוגיה של הירוקים.

יישום אמנות בינלאומיות

הירוקים ישתפו פעולה עם גופים בינלאומיים או עם מדינות אחרות בכל הסכם או פעילות עתידית אשר תעלה בקנה אחד עם החלטות פסגת כדור הארץ, יוהנסבורג 2002.

שער לחינוך

מסיסמאות ריקות, לפתרונות יצירתיים

ערכי החינוך הבסיסיים

הירוקים מאמינים כי מערכת החינוך בישראל פשטה את הרגל, ולמרות הכוונות הטובות (והרבות) של הנוגעים בדבר, כל התקציבים האדירים, האינטגרציה וההכוונות למיניהם לא מצליחים לסגור פערים מסורתיים בין שכבות הציבור ולהבטיח חינוך לכל. כל הרעיון של חינוך חינם (חינם? עצם המונח מטעה, שכן האזרח משלם) הוא כישלון הגובה מחיר כבד מילדינו ומכיסנו.

תכנית החינוך של הירוקים מתבססת על חינוך בתוך הקהילה, המופעל על ידי הורים, מורים ואנשי-מקצוע תחת מטריה של עמותות חינוכיות (כפי שממילא מתקיים בזרמים שונים בחינוך היום). מיסוד נושא עמותות החינוך, וקביעת תיקצוב אחיד לכולן, יאפשר להן פעילות אינטנסיבית מותאמת לסביבתן אשר תשיג תוצאות אמת.

מטרת העמותה אינה להחליף את החינוך הממלכתי שימשיך להתקיים, אלא ליצור את הקשר בין הורים-מורים-תלמידים-מערכת בצורה הטובה והדינאמית ביותר כפי שמתקיים הדבר במספר בתי ספר דמוקרטיים פתוחים במדינת ישראל.

על מנת לשמור על מסגרת שוויונית וחינוך בסיסי שווה שמהווה את המסד לחברה הישראלית - תחויב כל עמותה חינוכית ממכסת שעות בנושאי חובה: הכרת הטבע והסביבה, היסטוריה בסיסית, תנ"ך ויהדות, אנגלית, ערבית, מדע וטכנולוגיה, מתמטיקה, עברית והבעה ואזרחות. היא תתוגמל על הישגים בהנחלת נושאים אלו. שאר הנושאים יקבעו בתוך העמותה לפי דרישות הקהילה, וכאן תבוא לידי ביטוי שאיפתה של הקהילה לערכים פרטניים כגון: לימודי-דת, הומינסטיקה, טכנולוגיה גבוהה, חקלאות וכו'. לקיום לימודים ייחודיים יהיו לעמותה מקורות מגוונים בכללם כספי ההעברות לעמותות, אשר יקבע להן ערך קבוע לפי מספר התלמידים בכל קהילה.

חינוך לערכי טבע

כאמור, חינוך לערכי טבע ושמירת הסביבה יהיה חלק מתוכנית החובה. מדובר בתכנית דו-שנתית הכוללת פרק בלימודי בית-הספר היסודי, ופרק תיכוני. גם בגני הילדים יושם דגש (עצמאי) על הנושא.

חינוך לזכויות הטבע כולל גם את שמירת הנקיון ברבים, חיסכון במשאבים ואנרגיה כדרך לשימור הטבע, זכויות בעלי-חיים, וחובות ציבוריות של מגדלי בעלי-חיים (דוגמת: שמירת הנקיון ברבים לבעלי-כלבים).

חינוך לצריכה מושכלת

עם התפתחות תרבות הצריכה בעולם המערבי ובישראל אנו מאמנים שיש צורך ליישם במערכת החינוך תוכנית לימודים להתמודדות של הילדים מול תרבות הצריכה. ללמדם על נזקה הפיסיים, החברתי, והסביבתיים. כמו-כן תשולב בתוכנית הלימודים תוכנית להגברת היכולת של הילדים להיות צרכני מדיה ביקורתיים.

חינוך אקדמי וגבוה

חינוך אקדמי הוא המפתח לקידום חברתי, מקצועי וכלכלי בעולם המודרני, ושער לקידמה של האומה בכללותה. הירוקים יפעלו לפתיחת שערי האקדמיה למספר רב יותר של צעירים בדרכים הבאות:

1. בעשור הקרוב, נפעל להקמת שתי אוניברסיטאות חדשות, בנגב ובגליל, ובעשור הבא תיבחן הקמתן של אוניברסיטאות נוספות.
2. הורדה משמעותית בשכר הלימוד, ותיגבור מאסיבי של מקורות מימון ללימודים (גם כן לפי המודל הסקנדינבי) בצורה של: ריכוז מלגות וקרנות למול הסטודנט, הלוואות ארוכות-טווח ומימון מכספי עמותות.

מורשת ושימור מבנים

נכס רוחני ותיירותי חשוב הוא מורשת היסטורית בנויה. הירוקים יפעלו לעצירת ההרס וההזנחה של אתרים בעלי משמעות היסטורית ומקומית. שימורם יעשה בדרך של שילוב יזמות קהילתית, תיירות, חינוך וחקיקה מקומית.

להלן קבוצות האתרים המיועדות לשימור:

1. המושבות הותיקות - מושבות בנות המאה ה-19, מתקופת העלייה הראשונה, ישומרו כ"אתרים לאומיים" בעלת ערך חינוכי, תיירותי ואסתטי. ביניהן ראש-פינה, יסוד-המעלה, יבנאל, בת-שלמה, זכרון-יעקב, מזכרת בתיה, ועוד.
2. מרכזים היסטוריים של ראשית הציונות: מבנים ושכונות היסטוריות בערים ותיקות יוכרזו אף הן כשמורות עירוניות. בהן יישמר האופי הוותיק וישופצו מבנים, לדוגמא: תל-אביב (שכונות ותיקות).

חיפה (המרכזים הותיקים והכרמל), ירושלים (שכונות היסטוריות), חדרה, ראשון-לציון וערי השרון (בתי המושבה ששרדו).

3. ישובים עתיקים אחרים: ביניהם המרכז ההיסטורי המוסלמי-צלבני של רמלה ועכו, העיר העתיקה של באר-שבע, המושבות הגרמניות, צפת העתיקה, יפו ועוד יזכו לשימור וטיפוח.

4. אתרים - אתרים מראשית ההתיישבות, אנדרטאות, מבנים ועתיקות יתוחזקו ע"י עמותות קהילתיות של בעלי עניין בפיקוח הממשלה. עמותות אלו ידאגו "להחיות" את האתרים ולשלב את מורשתם בקהילה ובציבור. לדוגמא: מצודות צבא, מחנות צבא ישנים, מפעלים היסטוריים, מגדלורים, נמלים, אנדרטאות, תחנות רכבת, מגדלי מים ושמירה.

5. חוק העתיקות יתוקן ויורחב עד לשנת 1900 (לעומת 1700 כיום). יוגדלו תקציבי רשות העתיקות והמשאבים המוקצים לפיקוח על עתיקות. לרשות העתיקות תהיה סמכות לפסול תוכניות בנייה במידה ויתגלו ממצאים בעלי ערך רב למורשת ההיסטורית והארכיאולוגית של הארץ, והיזמים יפוצו במקרה כזה ע"י המדינה.

שער חברה וקהילה

מחברה מתפוררת לקהילה מלוכדת

מעורבות הציבור בניהול החברה הירוקים

הירוקים מאמינים כי ציבור מעורב ופעיל הוא ציבור בריא, ערני ובוגר. הירוקים יעמיקו את מעורבות הציבור במערכות שמנהלות את חייו: רשויות השלטון המקומי והארצי, החברות הציבוריות, הבנקים, מערכת החינוך, מערכת הבריאות והתקשורת. מעורבות זו תגבר בזכות דמוקרטיזציה של מוסדות הניהול, שקיפות, נהלים ברורים וחופש המידע, ולימודי אזרחות כחובה בכל מוסדות החינוך.

בריאות

הירוקים פועלים למען שינוי תפישה גורף בתחום הבריאות, הכולל שינוי סדרי-עדיפויות, ניהול משאבים ותקציבים, ופתיחת הנושא לניהול ציבורי.

יש לבדוק את חוק הבריאות ואת השירותים הרפואיים המסורבלים. יש לאפשר לאזרחי מדינת ישראל רפואה שוויונית ברמה גבוהה כדי שכל אזרח הנכנס בשעריו של מוסד רפואי יידע שהוא בידיים הטובות ביותר.

הצד הבעייתי בחוק בריאות חובה הנו תיקצוב מערכת הבריאות. הירוקים יפנו תקציבים לעידוד קופות-חולים העוסקות ברפואה קהילתית מונעת, ומצליחות למנוע מחלות וביקורים אצל רופא. קופות חולים בקהילות בריאות יתוגמלו יותר, קופות חולים שמייצרות ביקורים ומחלות, אינן מעורבות בפעולות מנע בקהילה, ורק מלעיסות את הציבור בתרופות יעברו רפורמה ניהולית. כנ"ל לגבי בתי-חולים: תיקצובם יעודד טיפולים מונעים, יעילים ורפואה קהילתית, במקום הצפת בתי-החולים באשפוזים.

כמו כן יושג חיסכון בתקציב הבריאות כתוצאה מצמצום הזיהום הסביבתי ומלחמה חסרת פשרות בתאונות הדרכים.

רפואה אלטרנטיבית: שיתוף פעולה בין רפואה קונבנציונלית למחלקות אלטרנטיביות מקצועיות, אשר בהן טופלו חולים הבוחרים ומתחייבים לדרך אלטרנטיבית.

זכויות האזרח למול מערכת הבריאות: הירוקים מאמינים כי מניעת אינפורמציה מחולים הינה עבירה. זכותו של החולה להכיר את התיק הרפואי שלו עצמו, לבחור לו דרך טיפולית ולקבל כל מידע רפואי אחר, כל עוד הוא עושה זאת בהכרה צלולה ומתוך התחייבות אישית. הירוקים מאמינים כי האדם מורכב מגוף ונפש, ומערכת רפואית המתימרת לפעול בשמם טועה. המערכת יכולה רק לייעץ ולא לקבוע. כנ"ל לגבי הפסקת טיפול לחולים סופניים: ועדה מיוחדת של משרד הבריאות תידון במקרים כאלה לגופם.

מקומות עבודה יחויבו בביקורת שוטפת של משרד הבריאות, למניעת סיכונים בריאותיים לעובדים, והעובדים יעברו השתלמות תקופתית בנושא סיכונים סביבתיים והדרכים למניעתם.

דמוגרפיה

הירוקים סבורים כי יש לפעול למיתון קצב הריבוי של אוכלוסין בישראל, על-ידי ביטול סיבסודים מיושנים ותמריצים לעידוד ילודה והגירה.

קהילתיות

הירוקים מאמינים בקהילתיות. כל המערכות מתפקדות טוב יותר כאשר הן משולבות בקהילה, ערות לצרכיה ומספקות מענה "בגובה העיניים". על כן יפעלו הירוקים ליצור מסגרות של חינוך קהילתי עצמאי, ניהול שכונתי, ניהול עצמי של שרותי הרווחה והספורט, שיטור קהילתי שיעסוק בפישור בין שכנים ובעיות קלות, ומשמר אזרחי.

דת ומדינה

הירוקים מאמינים שיש לשמור על צביונה היהודי של ישראל אבל תוך שמירה על פלורליזם פולחני לכל הזרמים. הירוקים יפעלו להפסקת תופעת פתיחת עסקי המסחר בימי השבת, הירוקים מאמינים שיש להחליט על יום מנוחה לאומי וכך לא לגרום לניצולם של עובדים. הירוקים יתמכו בהפעלת תחבורה ציבורית מוגבלת בימי שבת. הירוקים תומכים במתן אפשרות לזוגות להינשא בנישואים אזרחיים, כמו-כן נפעל להכרה בזוגיות חד מינית. הירוקים תומכים בחיוב צעירים שפטורים משירות צבאי לבצע שירות לאומי. לצורך זאת נפעל להקמת רשות לאומית לנושא, אנו נעודד שירות לאומי בנושאי סביבה וחינוך.

נשים

הירוקים יפעלו למען קידום מעמדן של נשים, המהוות 51.4% מן האוכלוסייה, במטרה להביא לכך שנשים ייהנו משכר שווה לגברים (בעיקר במגזר הציבורי), לייצוג הולם בממשל, ולשוויון זכויות בכל תחום אפשרי.

כמו-כן תומכים הירוקים בהקמת מעונות לנשים מוכות ולהקמת יחידות מיוחדות במסגרת השיטור הקהילתי לטיפול באלימות נגד נשים ואלימות במשפחה.

הירוקים יפעלו להכרה לצורכי מס בהוצאות של טיפול בתינוקות וילדים קטנים, ובכך לעודד תעסוקה של אמהות.

ילדים ונוער

הירוקים מאמינים כי גם ילדים ונוער הם מגזר מקופח שיש לקדמו. הם סובלים מחסרונה של תחבורה ציבורית זולה ונוחה, וכך נמנעים מהם (בעיקר משכבות מעוטות-הכנסה) חינוך ושירותים ברמה מספקת. הנוער סובל גם מהתדרדרות השירותים בקהילה: פחות פארקים, פחות שירותים ובילויים שכונתיים ויותר ניכור חברתי.

הירוקים יספקו לנוער תחבורה ציבורית מוזלת במיוחד, וכן תחבורה אלטרנטיבית: יותר שבילי אופניים ושבילים להולכי-רגל. מסגרות השיטור הקהילתי יפעלו להגנה על ילדים מפני אלימות וסמים. מערכת החינוך הפורמאלי והבלתי-פורמאלי תועשר ותגוון במטרה לענות על צרכיהם של כל בני-הנוער, גם אלו שמסתובבים כיום ברחוב וחשופים לסכנות. הפיתוח הקהילתי-שכונתי ברוח הירוקים יחזיר לנוער את העניין בסביבתם הקרובה: בחצר הבית, בגן הציבורי, בפעילות וספורט, בחינוך ובתודעה החברתית.

אוכלוסייה בוגרת

הירוקים רואים באוכלוסייה הבוגרת חלק חשוב בחברה. הירוקים יפעלו למען שילובה בקהילה, למען שירותים טובים יותר לקשישים, יחס הולם וקידום מעמדם בתעסוקה.

מעוכבי-התפתחות

הירוקים רואים במעוכבי התפתחות קבוצה חלשה שיש לאמצה אל חיק-החברה ולשקם אותה בקהילה. מגישה טיפולית של מוסדות גדולים ומנוכרים ממליצים הירוקים על הוסטלים עירוניים, תעסוקה במוסדות ציבור ושילוב של מוגבלים בקהילתם.

שוויון חברתי

פערים חברתיים מתרחבים הינם סימן מפחיד לאובדן הלכידות של החברה הישראלית. הדוגמא לכך הינה שכונות היוקרה, הנהנות משירותים ברמה גבוהה, מערכות-חינוך טובות ורחובות ירוקים. ערי-פיתוח ושכונות מצוקה סובלות תדיר מגירעונות תקציביים, ניהול כושל, שירותים ירודים, אפליה סקטוריאלית וסביבה מזוהמת, לא-ירוקה.

הפיתרון הוא לא בהזרמת עוד ועוד תקציבים ללא הבחנה, כפי שנהגו ממשלות קודמות, אלו רק מטייחים את המצב ומנציחים אותו. הפיתרון יושג בדרך של תיקצוב לפי יעדים חברתיים ויעדים של שוויון חברתי. הירוקים יתמכו בסגירת הפערים החברתיים באופן בר-קיימא. רק שוויון בתשתיות יתמוך בחלשים ויקדם אותם. בראש ובראשונה - מערכות תחבורה יעילות. אלו יאפשרו נגישות לחינוך ותעסוקה מכל שכונה ועיר

פיתוח למרכזי הערים באופן זול ומהיר. לא פחות חשוב: קידום התשתיות הסביבתיות: יותר גנים, פיתוח סביבתי ונופי ישפרו את הדימוי של האזורים החלשים, ימשכו אוכלוסיות חזקות וישמרו את הקיימות. מערכות החינוך והבריאות יתוקצבו באמצעים וכוח אדם מעולה על מנת. כל אלו יחד יבטיחו חברה ישראלית חזקה, יצירתית, מרוצה וירוקה יותר.

נספח - עקרונות הפיתוח הבר-קיימא

דפוסי הפיתוח האורבני והפרברים הקיימים כיום גורמים נזק משמעותי לאיכות חיינו. הסימפטומים הם: עומס וזיהום אויר מוגברים כתוצאה מתלותנו המוגברת בכלי רכב פרטיים, אובדן שטחים פתוחים יקרים, העלות הגבוהה של תחזוקת כבישים ומתקנים ציבוריים, חלוקה לא שוויונית של משאבים כלכליים ואובדן התחושה הקהילתית. אם ננסה ללמוד מסיפורי הצלחה בעבר ובהווה, נוכל לתכנן קהילות אשר ישרתו את צורכיהם של התושבים והעובדים בתוכן באופן מוצלח הרבה יותר. תכנון מסוג זה חייב להיות נאמן לעקרונות בסיסיים מסוימים.

עקרונות קהילתיים:

1. תכנון כולל של קהילות שלמות ומשולבות המכילות דוור, חנויות, מקומות עבודה, בתי-ספר, גינות ושירותים עירוניים החיוניים לחיי היום-יום של התושבים.
2. גודל הקהילה צריך להיות מעוצב כך שהמרחק בין דוור, תעסוקה, צרכי יום-יום ופעילויות אחרות, יהיה מרחק הליכה.
3. מיקום מרבית הפעילויות צריך להיות במרחק הליכה מתחנות תחבורה ציבורית.
4. קהילה חייבת להכיל מגוון סוגי דוור בכדי לאפשר לאזרחים בעלי רמות הכנסה שונות ובגילאים שונים לבוא להתיישב בתחומיה.
5. הפעילות העסקית בתוך הקהילה חייבת לספק מגוון סוגי תעסוקה לתושבי הקהילה.
6. מיקומה ואופייה של הקהילה חייבים לעמוד בקנה אחד עם רשת תחבורה ציבורית רחבה יותר.
7. לקהילה צריך להיות מוקד מרכזי המשלב בתוכו שימושים מסחריים, אזרחיים, תרבותיים ופנאי.
8. בתוך הקהילה חייבת להיות הקצאה נאותה של שטחים פתוחים. כשטח פתוח יכולים לשמש כיכרות, מגרשים ירוקים וגינות. השימוש בשטחים אלה יעודד באמצעות עיצוב ומיקום.
9. עיצוב שטחים ציבוריים צריך לעורר תשומת לב ולעודד נוכחות בכל שעות היממה.
10. לכל קהילה או מקבץ קהילות צריכים להיות גבולות מוגדרים היטב. על הגבולות להיות מוגדרים באמצעות "רצועות ירוקות" של טבע פראי או של חלקות חקלאיות, כאשר הן מוגנות באופן קבע מפני פיתוח.
11. כבישים, שבילים להולכי רגל ולאופניים חייבים להשתלב בתוך מערכת של מסלולים מעניינים, המקושרים באופן מלא אחד לשני, המובילים לכל יעד אפשרי. עיצובם צריך לעודד שימוש ברגל ובאופניים, ולמנוע נסיעה במהירות גבוהה של כלי רכב. עיצוב כזה מאופיין בשבילים קטנים, שמרחביהם מוגדרים ע"י בניינים, עצים ותאורה.
12. יש לשמר, ככל-האפשר, את הקרקע, הצמחייה והניקוז הטבעיים בקהילה. גנים ורצועות ירוקות יכולים לשמש כאתרים אידיאליים לשימור מסוג זה.
13. עיצוב הקהילה צריך לעזור בשימור משאבים ובצמצום הפסולת.
14. קהילות יתמכו בשימוש יעיל במים באמצעות ניקוז טבעי, עיצוב נוף הסובל בצורת, ומחזור.
15. כיוון הרחובות, מיקום הבניינים ושימוש בצל יתרמו ליעילות השימוש באנרגיה בקהילה.

עקרונות אזוריים:

16. תכנון השימוש בקרקע ברמה האזורית חייב להשתלב ברשת תחבורה רחבה יותר המבוססת על תחבורה ציבורית במקום על כבישים ראשיים.
17. אזורים יכולו אזורים רציפים של "מסדרונות" המורכבים מ"רצועות ירוקות" או שטח פראי, אשר ייקבעו לפי התנאים הטבעיים. גבולות האזורים יהיו מורכבים גם כן מ"מסדרונות" כאלה
18. מוסדות ושירותים אזוריים, בנייני הרשות האזורית, אצטדיונים, מוזיאונים וכו' ימוקמו בתוך הגרעין העירוני.
19. שיטות וחומרי הבנייה יהיו ייחודיים לאזור, ויציגו המשכיות היסטורית ותרבותית והתאמה לאקלים, ויעודדו פיתוח אופי מקומי וזהות קהילתית.

עקרונות יישום:

20. התוכנית הכללית תעודכן כדי לשלב בתוכה את העקרונות הנ"ל.
21. במקום לאפשר פיתוח ממודר ביוזמת קבלנים, רשויות מקומיות ייקחו אחריות לתהליכי התכנון. תוכניות כלליות יקבעו היכן יתאפשר קיומם של הרחבת היישוב, פיתוח שטחים בלתי מנוצלים בתוך היישוב ("infill") או שיקום.
22. לפני ביצוע כל פרויקט פיתוח, תוצג תוכנית מיוחדת המבוססת על עקרונות התכנון המצוינים במסמך זה.
23. תכניות יפותחו תוך כדי תהליך פתוח, כאשר למשתתפי תהליך זה יסופקו דגמים ויזואליים של כל הצעות התכנון.

